Momente şi schiţe din actualitatea literară

Varujan Vosganian

■ A apărut o nouă revistă, una de înaltă ținută: *Proza 21*, „revistă literară și de arte vizuale”. Director fondator: Aurel Maria Baros. Prima secțiune *București Proza* este acoperită cu narațiuni de Alexandru Ecovoiu, Constantin Arcu, Ioan Groșan, Ion Lazu, Nicolae Stan, Răzvan Petrescu, Ștefan Dimitriu. În cea de-a doua – *Bump Mapping* – sunt publicați: Dora Pavel, Liviu Lungu, Radu Țuculescu. Din diaspora – *Spațiul global* – apar cu proză: Anamaria Beligan (Australia), Constantin Stoiciu (Canada), Marius Daniel Popescu (Elveția). *Transdinamic* este o secțiune de traduceri: Varujan Vosganian e tradus în engleză, iar ucraineanul Volodymyr Danylenko este tradus în română. Acest prim număr este ilustrat cu fotografii de Manfred Szilagyi, poet și artist plastic deopotrivă.

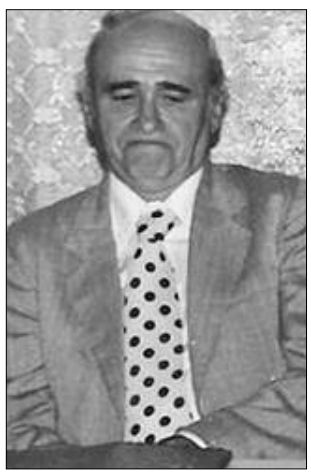

Ovidiu Ghidirmic

■ O altă revistă apare la Petroșani: *Banchetul* (redactor-șef Dumitru Velea, secretar general de redacție Mihai Barbu). O revistă „grea”, titlul fiind revendicat din Platon, desigur. O carte de 146 de pagini, cuprinzând studii de filosofie, etnografie, dar și critică și istorie literară, multă poezie și proză, toată bine structurată, bine articulată. Din nr. 4-5-6/aprilie-mai-iunie 2016, e de reținut, printre altele, interviul cu criticul și istoricul literar Ovidiu Ghidirmic despre I. D. Sîrbu, din care spicuim: „– Era un bun familist, dar a avut şi un mare noroc, o mare şansă: a fost doamna Lizica Sîrbu, cea de-a doua soţie, o femeie deosebită, de o înţelepciune rară, plină de spirit, de umor, la care a ţinut foarte mult. A fost o relaţie deosebită, plină de armonie, de înţelegere. Ea ţine, în continuare, la memoria lui. I-a creat un mediu, a ştiut să întreţină o atmosferă. Da, era un familist, era pe jumătate jovial, râsul era doar o omponentă a figurii lui spirituale mult mai complexe. Era un om foarte complex, foarte profund. Abisal. Eu am stat lângă el atâţia ani şi nu pot să spun că l-am cunoscut în adâncimea spiritului său abisal. Eu am spus că el a fost un revoltat. Era, genetic, otogenetic, un om în permanenţă revoltat. Un spirit luciferic – l-am comparta cu Toma Nour, eroul romanului lui Eminescu: *Geniu pustiu*”.

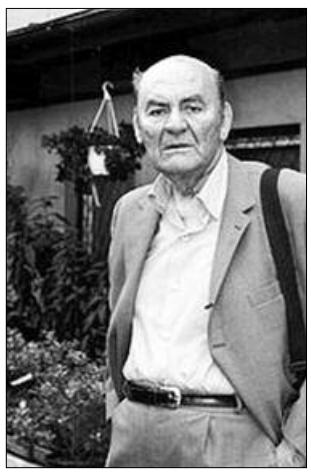

Mircea Horia Simionescu

■ La 18 mai 2011, se stingea minunatul domn Mircea Horia Simionescu, stâlp al Școlii de la Târgoviște. Așadar, cinci ani fără M.H.S. , ani în care a cam fost uitat, cu excepția celor de la revista târgovișteană *Litere*. Să recitim un pasaj de jurnal din *Febra*: „Dumnezeu nu mă va suprima curând, căci știe bine că are de-a face cu unul care l-a înfruntat și are nevoie de el, de încontrările lui, în opera de renovare a Creației. Nu mă etichetează revizionist, nu mă trimite în fața plutonului de execuție. Pe de altă parte, El, suprema desăvârșire, deci cu un simț artistic remarcabil, îmi șoptește prin scârțâitul peniței că e curios până unde voi cuteza să împing fantazia și spectacolul”. Sau, acest crez artistic: „Cred că am sugerat, în *Dicționar*, că scrisul meu nu are cum să devină lapidar, rezolut, decât în urma unor mari acumulări preliminare. Ca să descoperi movila în Bărăgan, înoți mult prin oceanul de praf sau ceață și te înăbuși mult până ce, printr-o tuse scurtă, din rărunchi, ajungi să expectorezi”.

■ În România literară, nr. 20/13 mai 2016, Gellu Dorian scrie articolul *150 de ani de poezie semnată Eminescu*, la împlinirea, iată, a unui secol și jumătate de la debutul lui Eminescu în revista *Familia*. Textul are și o dimensiune polemică, autorul deplângând lipsa de reacție la acest eveniment: „Aniversarea a 150 de ani de la debutul în poezie a lui Eminescu trebuia să marcheze un moment crucial în cultura română, aşa cum aniversarea naşterii acestuia, în 2000, prin grija unor personalităţi conştiente de importanţa operei eminesciene, a făcut ca Eminescu să fie trecut în patrimoniul UNESCO, iar centenarul morţii sale, în 1989, pe vremea comuniştilor, să însemne un eveniment de rezonanţă naţională, care a atras atenţia asupra unei culturi cu o pregnantă identitate naţională de neconfundat. Dar se vede că trecerea timpului, cu cît impostura este mai aşezată pe culmile incompetenţei, face ca astfel de momente să fie marginalizate, minimalizate, ignorate, date definitiv uitării. Oare cine se face vinovat de astfel de fapte? Ce scop se urmăreşte cu astfel de lume care de la o zi la alta îşi ignoră valorile, îşi pierde identitatea, dar se află acolo, sus, la luarea deciziilor menite să ne facă ai nimănui?! Vom afla curînd? Vom afla vreodată? Va mai dura mult?”

■ *Viața Românească*, nr. 3/2016 publică la rubrica *Eveniment*, o secțiune dedicată lui Brâncuși la 140 de ani de la naștere. Scriu despre sculptor Florin Toma, Radu Boroianu, Doru Strâmbulescu, Maxim Dumitraș, Pavel Șușară, Matei Stârcea Crăciun și Vlad Ciobanu, din eseul căruia am spicuit: „Brâncuși preia universul formelor simple ale satului său văzut în copilărie, îl ridică de acolo, din illo tempore, traversându-l prin succesivele straturi de memorie culturală, ale lui şi ale lumii, le înţelege şi le investeşte astfel cu valoare arhetipală şi putere de exprimare universală. Împlineşte astfel afirmaţia cu calitate de profeţie a lui Rousseau-Vameşul – „Dumneata faci străvechiul modern!” Întoarce astfel registrul formal al lumii la momentul cosmogonic iniţial şi, prin asta, la menirea lui etimologică, la vocaţia şi destinaţia lui. Cu ajutorul acestor forme aparţinătoare ale „infinitivului lung”, el sondează lumea şi timpul până în chiar momentul său iniţial, formulează în sculptură marile întrebări şi sugerează astfel mari răspunsuri”.

■ Istoricul literar Liviu Papuc este unul hâtru, căutând savurosul în literatura română de ieri. În nr. 3/martie 2016 din *Convorbiri literare*, scrie un asemenea text spumos intitulat *Unele, altele despre „ieşeanul” George Topârceanu*, din care reproducem, nu doar spre aducere aminte, dar şi spre a vedea cât de neschimbate sunt lucrurile în literatură din mai multe privinţe: „Dacă duhul lui Topîrceanu ar fi bîntuit, la începutul lunii martie, pe la tradiţionalul (şi prestigiosul, de ce nu?), Tîrg de carte LIBREX, s-ar fi putut exprima liber, aşa cum a făcut-o în mai 1933, la „Sărbătoarea Cărţii” din Iaşi („această pioasă şi tristă ceremonie, unde ne-am adunat cu toţii ca să dezgropăm morţii... şi să vă omorîm pe d-voastră”), fără a i se părea cuiva că este deplasat (=învechit, depăşit...). căci veţi vedea cam ce spunea el despre carte. Dar aceasta după un preambul, privitor la prezenţa sa în „capul bucatelor”: „Primisem de la Bucureşti invitaţia să iau parte, acolo, la Sărbătoarea Cărţii şi să plec imediat. Dar la o consfătuire ţinută mai alaltăieri în localul Primăriei, unde am fost şi eu chemat – domnul Mihail Sadoveanu, în frunte cu domnul primar Petru Bogdan şi în spate cu ceilalţi membri culturali ai acestui Municipiu, auzind că vreau să plec, au făcut apel la sentimentele mele de moldovean neaoş, născut la Bucureşti, din părinţi ardeleni, şi crescut în Bulgaria, ca să nu plec cumva din Iaşi tocmai în aceste clipe solemne, cînd toată suflarea moldovenească sărbătoreşte cărţile noastre – şi nu cumpără nici una. Avînd în vedere greutatea unui om ca domnul Sadoveanu, plus aceea a domnului primar Petrică Bogdan (ceea ce nu-i puţin lucru), la care se adăuga, ca o floare la ureche, şi greutatea specifică a confratelui nostru Adrian Pascu – ce era să fac eu? Ce era să fac, cînd nu aveam de partea mea, în celălalt talger al balanţei, decît pe domnul Athanasie Gheorghiu, simpaticul director al librăriei Socec, despre a cărui făptură trupească se poate spune că e ceva aproape inexistent, o virtualitate cu prea puţine posibilităţi pentru viitor... În sfîrşit, ceva care, sub o pălărie cu boruri uriaşe, abia atinge proporţiile unui ţînţar şi cîntăreşte cît a opta parte dintr-un purice”. **(DAD)**

Viața literară

Comunicat USR

În perioada 7-8 mai 2016 a avut loc, la Alba-Iulia, a cincea ediţie a Colocviului Romanului Românesc, cu tema ***Romanul ca mărturie istorică***.

La cele două sesiuni de comunicări moderate de Nicolae Manolescu, în Sala Senatului Universităţii „1 Decembrie 1918“ din Alba-Iulia, au participat scriitorii: Adrian Alui Gheorghe, Aurel Maria Baros, Gabriel Chifu, Petru Cimpoeşu, Al. Cistelecan, Daniel Cristea-Enache, Traian Dobrinescu, Horia Gârbea, Ioan Groşan, Ion Mureşan, Nicolae Oprea, Virgil Podoabă, Adrian Popescu, D. R. Popescu, Irina Petraş, Dan Stanca, Liviu Ioan Stoiciu, Florin Toma, Simona Vasilache, Răzvan Voncu.

Juriul format din criticii prezenţi – Nicolae Manolescu, Al. Cistelecan, Daniel Cristea-Enache, Irina Petraş, Virgil Podoabă, Simona Vasilache, Răzvan Voncu, a decis să acorde două premii, pentru cele mai bune cărţi de proză publicate în perioada mai 2015 – mai 2016 pe tema colocviului, astfel: *Viaţa ficţiunii după o revoluţie*, de Radu Cosaşu (Editura Polirom, 2015) şi *Nu te opri, nu te întoarce*, de Traian Dobrinescu (Editura Cartea Românească, 2016).

Festivalul Naţional de Literatură „Marin Preda”

Ediţia a XV-a, 22-23 septembrie 2016

Consiliul Judeţean Teleorman şi Centrul Judeţean pentru Conservarea şi Promovarea Culturii Tradiţionale Teleorman, în parteneriat cu revistele: „Luceafărul de dimineaţă”, „Argeş”, „Bucureştiul literar şi artistic”, „Litere”, „Pro Saeculum” şi „Caligraf”, organizează **Festivalul Naţional de Literatură „Marin Preda”**, ediţia a XV-a, ale cărui manifestări finale se vor desfăşura în zilele de 22 şi 23 septembrie 2016, la Alexandria şi la Siliştea Gumeşti.

Festivalul îşi propune să promoveze prozatori de talent, care nu au debutat în volum. Concurenţii vor trimite ***1-3 proze scurte***, care pot avea în total 20 pagini. Vor fi acordate următoarele premii:

- ***Premiul „Marin Preda”*** şi Premiul Revistei „Luceafărul de dimineaţă” (în valoare de 900 lei);
- ***Premiul I*** şi Premiul Revistei „Argeş” (în valoare de 700 lei);
- ***Premiul al II-lea*** şi Premiul Revistei „Bucureştiul literar şi artistic” (în valoare de 600 lei);
- ***Premiul al II-lea*** şi Premiul Revistei „Litere” (în valoare de 600 lei);
- ***Premiul al III-lea*** şi Premiul Revistei „Pro Saeculum” (în valoare de 500 lei);
- ***Premiul a III-lea*** şi Premiul Revistei „Caligraf” (în valoare de 500 lei).

Prozele scurte premiate vor fi incluse într-un volum, ce va fi lansat în cadrul manifestărilor finale ale festivalului; de asemenea, vor fi publicate de revistele partenere.

Concurenţii vor trimite prozele scurte pe suport de hârtie, culese cu font 12 (Normal, Times New Roman, 1.5 Space), ***în câte 7 (şapte) exemplare***, semnate cu un motto, acelaşi motto figurând şi pe un plic însoţitor, în care va fi introdusă o fişă cu datele de identificare ale autorului: numele şi prenumele, data şi localitatea naşterii, adresa poştală, adresa de e-mail şi numărul de telefon mobil, precum şi un CD cu textele trimise, inscripţionat cu acelaşi motto.

Lucrările pentru concurs vor fi trimise, ***până la data de 1 august 2016***, pe adresa: ***Centrul Judeţean pentru Conservarea şi Promovarea Culturii Tradiţionale Teleorman***, str. Ion Creangă, nr. 52-54, 140056 – mn. Alexandria, jud. Teleorman, cu menţiunea „pentru concurs”.

Gheorghe Grigurcu

„Fragmentele mici ale timpului”

Ceea ce se numește carisma unei persoane rezidă mai cu seamă în faptul că aceasta lansează subînțelesuri (verbale, prin gesturi și prin mimică). Adică spații albe pe care interlocutorul se simte îndemnat a le umple cu note favorabile lui. E un soi de invitație la o colaborare benefică. Un raport social mai natural decît oricare altul, întrucît contează mereu spontaneitatea între ceea ce ni se oferă și ceea ce oferim (relațiile umane fiind necontenit un negoț).

■ Memoria își organizează materia meticulos**.** Amintirea și-o dezorganizează, dîndu-i o configurație de un tip irațional, care-i îngăduie în schimb strălucirea fără seamăn a aurei emoționale.

■ Jocul lui Cioran cu inexistența. Filosoful spaniol Fernando Savater s-a gîndit, la finele anilor ‘60, să le joace o festă universitarilor la care voia să dea o teză de doctorat și anume să vorbească despre un filosof elen imaginar, din perioada lui Heraclit, căruia să-i însceneze doctrina. Dar și-a schimbat intenția, elaborînd pînă la urmă o teză despre Cioran, pe atunci puțin cunoscut în peninsula iberică. În chip distractiv, zvonul despre personajul pe care ar fi urmat să-l plăsmuiască s-a întîlnit cu necunoașterea lui Cioran în mediul cu pricina, astfel încît s-a crezut că autorul **Silogismelor amărăciunii** este… acel personaj. Aflînd cum stau lucrurile, Savater i le-a relatat într-o scrisoare lui Cioran însuși: „Pe aici, unii nu cred că existați”. Replica amuzată a lui Cioran: „Te rog nu dezminți zvonul acesta”.

■ „Mai bine s-o pățești o dată, decît să te temi mereu” (proverb albanez).

■ Crîmpeiele de conversație pe care le prindem involuntar pe stradă, într-un magazin, la local, ceea ce în limba engleză se cheamă *owerheard*. Oferindu-ne un contact jucăuș cu lumea, în afara oricăror deliberări, preconcepții, canoane. Mirabile intruziuni ale unui soi de copilărie în viața tot mai copleșită de-o disciplină ce-o sleiește, deși pretinde a o sluji. O viață cu desăvîrșire liberă. Semnale ale unei lumi paralele cu a noastră, analoagă – de ce nu? – cu una ficțională.

■ A. E.: „Viața seamănă cu un zăvor defect pe care-l tragi zilnic cu ciudă, zăvor care ar putea fi fără doar și poate reparat, dar care nu va fi reparat niciodată”.

■ Romantism. La prima lor întîlnire, lebedele își ating capetele. Apoi rămîn împreună pe viață.

■ Poetul: un ins vulnerabil, mai slab, cum spunea Kafka, decît media oamenilor. Din care motiv are nevoie de protecție, chiar dacă n-o mărturisește dintr-un natural simțămînt de demnitate, chiar dacă nu e mereu conștient de acest fapt. Cupola socială nu ajunge a-l acoperi satisfăcător, relațiile cu confrații sînt de atîtea ori consternante. În atari circumstanțe, protecția cade în sarcina propriei sale creații. Numai opera poate deveni ocrotitoarea sa fără greș. Laicul său Înger păzitor. Opera ca surogat al sfințeniei.

■ „Egalitatea este cel mai mare dușman al libertății” (Petre Țuțea).

■ După toate probabilitățile, nu orgoliul ci pur și simplu simțămîntul importanței subiectului l-a determinat pe Socrate a se declara, cum nu mai făcuse în relație cu altceva, „specialist” în cele eroticești. Ori a intervenit o sumețire față de inadvertențele afective ale Xantipei?

■ Inspirația: o naivă încredere în faptul că fărîme ale imposibilului ar putea deveni un organism al posibilului.

■ Să constituie cumva oboseala o formă de economie a ființei? O instinctivă măsură ce și-o aplică pentru a nu se risipi?

■ A. E.: „Lupta cu locul comun, dragul meu prieten, precum lupta lui Iacob cu Îngerul”.

■ „E îndrăgostită de Crăciun! Din această cauză, britanica Jayne Winterham a decis să îl serbeze în fiecare zi. Are bradul împodobit permanent în casă și, zilnic, nu-i lipsește masa festivă cu toate bunătățile tradiționale. (…) Înainte, de fiecare dată cînd veneau Sărbătorile, lua proporții. După ce a început să aibă mereu bucate de sărbătoare la masă, s-a plictisit de acestea și nu mai face excese alimentare. Astfel reușește să-și păstreze o greutate ideală pentru înălțimea sa” (**Click**, 2015).

■ Vară toridă, indolentă. Simțurile rimînd în fiecare amurg cu orizontul fastuos în lentoarea descreșterii sale pe lenevoasele dealuri din Cărbunești. Rînd pe rînd, lucrurile cad de la sine în abis. Fără nici un regret.

■ Conceptul de Dumnezeu, cum o cupă goală pe care se cuvine s-o umpli cu iubirea pentru Celălalt ca fiind pentru El. E mai natural astfel pentru a conjura teroarea unei abstracțiuni.

■ „Țara Boemei este un trist ținut mărginit la Nord de nevoi, la Sud de mizerie, la răsărit de iluzii și la apus de spital” (Alphonse de Colonne).

■ A te spiona zilnic pentru a scrie cîte ceva în acest jurnal. O comportare inelegantă.

■ „În fond, de ce să dorim să fim mari, să fim genii creatoare? Pentru posteritate? Nu. Pentru a ne arăta mulțimea cu degetul? Nu. Ci pentru a ne menține truda zilnică în încredințarea că ceea ce facem merită osteneala, că este ceva unic. Pentru azi, nu pentru eternitate” (Cesare Pavese).

■ „În toate religiile există un temei spiritual și o pervertire exterioară, ritualică” (Tolstoi).

■ E preferabilă o tăcere fără oameni, deoarece nu implică supoziția unui sacrificiu.

■ Triumful dimensiunilor. Cea mai mare meduză observată vreodată avea un diametru de 2,3 metri, iar tentaculele sale se întindeau pînă la nu mai puțin de 36 de metri.

■ A. E.: „Trei soiuri de articole s-au ieftinit teribil în ultimul timp: hainele *second hand,* cărțile și caracterele umane”.

■ Atîția indivizi care se poartă în lume atît de degajat, cu atîta suveranitate a ființei, de parcă ei înșiși ar fi Lumea. Un mit *sui generis* al Lumii, de fapt normalitatea sa, un mit pus de nenumărate ori sub ochii noștri.

■ Perlă de bacalaureat, 2015: „Unghiul ascuțit a fost descoperit de savantul Cosinus”.

■ Îngrijirea sănătății, o formă de economie. Este ca și cum ai depune cu regularitate la bancă o sumă de bani pentru a avea o acoperire în posibilele zile negre ale viitorului.

■ „Nordul, lumea activă, melancolia, cîinele, berea se potrivesc, la fel ca Sudul, visul, vinul, pisica, veselia dionisiacă. Putem construi serii de acest fel, pe care să le prelungim după plac, ca moleculele din chimia organică. Avem aici afinități subtile, dar și fragile. Observăm îndată aceasta, dacă ne aplecăm asupra unui caz particular. Atunci există de fapt numai variante, numai excepții. Cum ar fi: este clar că Bismarck și Hitler iubeau cîinii puternici - și, de asemenea, că Bismarck și Pückler se pricepeau la cîini și la cai. Bismarck și Hitler au purtat campanii militare în Franța. Richelieu era nebun după pisici; lui Clemenceau îi plăcea să i se spună «Tigrul», ambii au dus războaie împotriva Imperiului, că lui Hitler nu-i plăceau caii, nu era doar o trăsătură a naturii sale, ci și ceva epocal tipic. Căci epoca noastră este nefavorabilă calului. Ea este în general ostilă și animalului și plantei – lucru care devine vădit tot mai amenințător - , dar calul are în plus și rolul de simbol al unei caste nobile. Numai în sport el mai este tolerat, deci acolo unde caracterele muncitorești intră și ele în joc. El supraviețuiește în mod similar corabiei cu pînze. Hitler a decimat aristocrația și ar fi exterminat-o dacă ar mai fi avut timp. I-ar fi plăcut să poarte războiul fără ofițeri, cu tehnicieni și funcționari. Cînd a strecurat politruci în armată, a făcut-o tocmai în acest scop” (Ernst Jünger).

■ O tristețe inofensivă, pură aidoma poeziei pure. Dimineața, limpezimea inimii reglată după o melodie auzită la aparatul de radio.

■ Amintirile au un gaj. Este chiar viața care le ocolește cu schepsis. Viața care le îngăduie totuși să fie ele însele. Să strălucească mat, să imite o muzică doar bănuită, să prezinte o mișcare statică. Adică să fie entități inconformiste, care, pînă la urmă, din mărinimie, dau ele un preț acestei vieți care abia le tolerează.

■ Fragmentele mici ale timpului, frecvent calmante, cu rol protector: o zi, o oră, o clipă. Durata devine însă progresiv neliniștitoare, cînd avem în vedere acumularea ei: un an, un deceniu, un secol. Pentru că sugerează teribilul său infinit.

■ Nu Egiptul, ci Sudanul e țara cu cele mai numeroase piramide din lume. Există cel puțin 223 de piramide pe teritoriul Sudanului, în vreme ce în Egipt sînt numai 110.

■ Naiva încredere în tine a lucrurilor de care nu te sinchisești, care au aerul a aștepta ceva de la tine, parcă tocmai din pricina faptului că nu le bagi în seamă.

■ Sentimente fără destinație, năuce, învăluind mișcările discrete ale vieții, care, poate, sub o asemenea pojghiță își ascund fragilitatea. Și care adesea pot ajuta în felul acesta decurgerea inexorabilă a vieții.

■ „Deja în clipa morții nu mai sîntem decît ceea ce sîntem, nimic altceva decît ceea ce sîntem, așa cum sîntem și, *atare* fiind, tocmai în fața lui Dumnezeu Cel care ESTE și care nu admite decît *ceea ce este*” (Monseniorul Ghika).

■ Moartea e terifiantă pentru că e o falie ireversibilă în *concret*. O sfîșiere a concretului existențial, pe o parte rămînînd trupul, uluitor conglomerat de senzații și emoții care n-au încetat să vibreze, pe de alta golul intrinsec al acestuia, redîndu-i cu fidelitate conturul.

■ E prea posibil ca un egotism nativ al poetului, o conștiință unicat (e un copil unic al universului) să aibă un rol în declicul creației. Dar în aceeași măsură idealul de unicat al creației, e prea posibil să accentueze egotismul ființei.

■ „Pînă la Renaștere, omul cerea scuze lui Dumnezeu că există, de la Renaștere, Dumnezeu este obligat să ceară omului scuze că există” (Nae Ionescu).

■ Are aerul a te admira, se pierde în elanul unor ditirmabi pe care ți-i dedică, dar după cîteva momente de aparent transport pe această temă, constați că-i place a se asculta pe sine. Că această autoaudiție e ținta de căpetenie a discursului său. Dacă vrei să intervii, îți taie vorba îndată. Nu-l mai interesează ce i-ai putea spune tu. Te sfiești să întrerupi zborul unei păsări spre bolta ce crede că i se cuvine. Îl lași în pace.

■ După ce a găsit de cuviință a-ți adresa laude, la capătul lor îți cere ceva. E ca și cum cineva ți-ar oferi un dar pentru ca apoi să-ți pretindă să-l plătești, declarîndu-i răspicat prețul.

■ „În timpul unui *sesshin,* Suzuki Roshi a vorbit la o prelegere despre durerea pe care o simțeam cu toții, mai ales în picioare, din cauza lungilor ore de ședere. A spus: - Durerea e învățătorul nostru. În aceeași zi, mai tîrziu, la *dokusan*, o discipolă s-a apucat să-i spună cît de mult simte ea că a avansat datorită încercării de a stăpîni durerea. El a întrerupt-o și a zis: - Durerea e plictisitoare” (**Învățăturile lui Zhunryu Suzuki adunate de David Chadwick**).

■ Există o timiditate delicată, chiar sociabilă s-ar zice, și o timiditate aidoma unei poteci cu pietre ascuțite pe care unii dintre noi sînt nevoiți a o străbate solitari.

■ „Nu numai la Hristos, dar și la Lao Zi și la Buddha există neîmpotrivirea. La Confucius nu există, el spune: «Dacă vom plăti cu bine răului, care va fi răsplata pentru bine?»” (Tolstoi).

■ Timpul pe care ți-l răpește treburilor tale un lăudăros, un pisălog, un lingușitor, aidoma timpului pe care ți-l blochează oboseala.

■ „Nimeni nu-l putea întrece pe Roy în materie de cordialitate sinceră față de un coleg de breaslă al cărui nume era pe buzele tuturor. Pe de altă parte, nimeni nu izbutea să-l ignore cu un aer mai binevoitor pe acesta deîndată ce trîndăvia, eșecul ori succesul altui coleg îi puneau în umbră celebritatea” (W. Somerset Maugham).

■ Poetă. Are apetența urcării la înălțime, asemenea unei pisici. Dacă ia cuvîntul în public, în situația în care colegii d-sale vorbesc „din sală”, se urcă pe un podium sau pe o scenă sau la balcon, după configurația încăperii. Singura. Bănuiesc că abia așteaptă prilejul unei adunări care să-i dea posibilitatea de-a cuvînta de pe acoperiș.

■ Întîlnești motive (literare, dar și afective, comportamentale etc.), pe care, încercînd a le imita, ai senzația că te imiți pe tine însuți. Nu mai poți merge mai departe. Nu mai poți fi altminteri decît ești. Marginile ființei scriptorului, tot mai accentuate cu timpul.

■ „E o prostie să-ți micșorezi dușmanul înainte de a-l fi răpus și mișelie – după ce l-ai biruit” Goethe).

■ Starea paradiziacă nu e una poetică deoarece îi lipsește resortul contrastant trebuitor poeziei. E doar o existență în absolut. Copilul nu e conștient că se află în Paradis. Poezia apare în rememorarea acestuia, mușcată de regret, adică de-o spaimă secretă pe care regretul o conține, spaima celui izgonit din Paradis.

Fragmentele mici ale timpului, frecvent calmante, cu rol protector: o zi, o oră, o clipă. Durata devine însă progresiv neliniștitoare, cînd avem în vedere acumularea ei: un an, un deceniu, un secol. Pentru că sugerează teribilul său infinit.

Nicolae Oprea

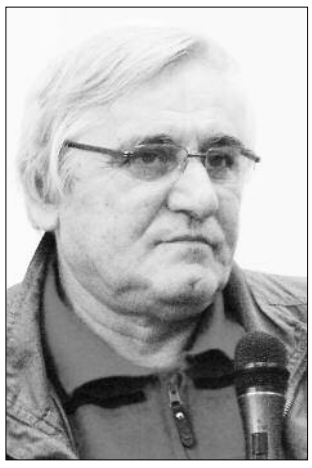

Cronica întârziată

Romanul cu anexe

Prin întorsura necruțătoare a destinului, Omul de la fereastră, roman cu anexe devine operă postumă, cu valoare testamentară pentru Alexandru Vlad. Este un roman impregnat de tragism despre ororile şi mizeriile comunismului şi despre prelungirea stării de provizorat sau descumpănire în etapa imediat post-comunistă.

Dintre prozatorii grupării clujene *Echinox*, Alexandru Vlad a fost – fatalmente folosesc verbul la trecut, fiindcă a murit prematur în 15 martie 2015 – cel mai parcimonios, dezinteresat din principiu de o evoluţie ritmică în plan editorial. După debutul întârziat din revista studenţească (nr. 9/1973), cu două schiţe (*fragmente*, în denumirea sa), îşi face intrarea în fluxul literaturii contemporane la începutul deceniului următor, adunând cinci povestiri omogene stilistic şi tematic în volumul *Aripa grifonului*, premiat de Uniunea Scriitorilor din România pentru debut. Şi publică al doilea volum de proză scurtă după exact un lustru: *Drumul spre Polul Sud*, 1985. În acelaşi an, abordează şi specia pretenţioasă a romanului, cu *Frigul iernii*. În timpul vieţii a publicat doar o duzină de cărţi, în diverse genuri: proză, eseu, publicistică. Dintre ele, numai două sunt romane: cel din 1985 şi altul, în climatul libertăţii post-1989, *Ploile amare*, distins cu Premiul U.S.R.

În anul morţii prozatorului, apare al treilea roman la Charmides, editura neobositului şi generosului Gavril Ţărmure, sub îngrijirea neconsemnată a poetului afin Ion Mureşan. Prin întorsura necruţătoare a destinului, *Omul de la fereastră, roman cu anexe* devine operă postumă, cu valoare testamentară. Este un roman impregnat de tragism despre ororile şi mizeriile comunismului şi despre prelungirea stării de provizorat sau descumpănire în etapa imediat post-comunistă. Construit, la prima vedere, după tiparele clasice, *Omul de la fereastră* se deschide cu o secvenţă-prolog din care aflăm protagoniştii acţiunii, cei doi fraţi legaţi printr-o relaţie specială: Adam (al cărui nume trimite simbolic la izgonirea din Paradis), tânărul obsedat de puritate şi maturul dezamăgit de mersul epocii, şi Monika, fata jucăuşă şi, apoi, femeia cu pasiuni ardente, maltratată de torţionarii mineriadei; la care se adaugă iubita eroului, părăsindu-l chiar în momentul introducerii narative, Victoria (nume cu sens parodic, aici).

Adam/Adamek, personajul-narator, ilustrând condiţia intelectualului inadaptabil în societatea comunistă, nonconformist şi imun la compromisul moral, este insul livresc refugiat într-o cameră ticsită de cărţi din Clujul anilor ’80 (oraşul de referinţă al autorului, de unde decurg coincidenţele narative cu aspect autobiografic). Înzestrat cu simţul observaţiei intense, el vede cu ochi critic, printr-o lupă microscopică, detaliile „lumii bolnave” din jurul său. Vrând-nevrând, va îmbrăca vestmintele *omului problematic*, în mai toate sensurile conceptului. Este victima urmărită de Securitate sau omul vinovat pentru că nu putea deveni „Omul nou”. Dar este şi omul care problematizează datele existenţiale, la modul interogativ uşor patetic, ajungând uneori la răspunsuri tranşante. Cum e cazul creionării profilului de activist comunist, cultivând până şi copiilor „voluptatea muncii în colectiv” sau „masochismul activist”: „Activiştii erau urmaşii revoluţionarilor, răspundeau la chemarea ‹Fii gata întotdeauna!› şi se aflau într-o continuă luptă. Duşmanul nu doarme. Erau vremuri energetice, tineretul era permanent mobilizat şi permanent flatat: era considerat, prin importanţa şi sarcinile lui, mai matur şi mai responsabil decât putea fi”. În planul aventurii evenimenţiale, Adam ilustrează condiţia călătorului fără prihană – motivul călătoriei iniţiatice fiind o constantă a prozei lui Al. Vlad. Multe dintre evenimentele relatate se petrec în Bucureşti, unde eroul o caută pe Monika: mitingul-maraton din Piaţa Universităţii, mineriadele, arestările. Iar acţiunea din capitolul-nucleu al romanului (*TREI*) se desfăşoară într-un oraş occidental anonim de pe malul Rinului. În oraşul „aseptic şi pietros”, cu înfăţişare barocă – oraşul regăsirii protagoniştilor – putem distinge, după indiciile biografice, urbea elveţiană Basel, unde romancierul a ajuns în 1996 printr-o bursă acordată de o fundaţie culturală.

Între primul capitol – unicul datat: *UNU (1985)* – şi următorul există un gol ficţional care ar sugera ideea nefinalizării proiectului romanesc. Capitolul *DOI* debutează abrupt cu momentul căderii comunismului într-o frazare rafinată şi registru sarcastic: „Şi iată comunismul a făcut infarct şi s-a prăpădit în câteva zile, suspect de repede, toţi fiind mult prea exaltaţi ca măcar să ne dea prin minte să fim suspicioşi. Unii au avut multă vreme vertij – de parcă ar fi dispărut eternitatea. Nişte soldaţi, febrili şi jigăriţi, descărcaţi dintr-un camion cu prelată, au mânuit armele ca în transă, au tras în centrul Clujului ca un pluton de execuţie, cam în cine s-a nimerit, apoi s-au îmbarcat şi s-au făcut nevăzuţi în unitatea lor, lăsând câţiva morţi şi răniţi pe jos şi miros de praf de puşcă în aer. Vitrinele din centru au fost făcute zob de cineva, nu se ştie de cine. Nu intru în amănunte...”. Golul va fi umplut, însă, în celelalte trei capitole, în registrul relatării fruste, non-ficţionale, cu ajutorul memoriei reproductive.

Motivul ordonator al naraţiunii este *căutarea* cu dublu sens: căutarea surorii care dispare în Occident după ’89 pe urmele iubitului Rainer; căutarea identităţi, pe calea cunoaşterii de sine. În chip semnificativ, în epilogul romanului, eroul-narator care nu-şi regăseşte *unitatea personalităţii* decât în oglindă îşi pregăteşte dispariţia simbolică: „Voi dispărea la sfârşitul acestei confesiuni. Mă voi face nevăzut. Nu mă veţi putea identifica pe stradă. Voi deveni de bunăvoie omul fără memorie, voi trăi bazându-mă în fiecare zi doar pe ziua de ieri”. *Omul fără memorie* fiind opusul omului problematic. Dar motivul organic al ţesăturii epice este *delaţiunea*. Motto-ul din Marchizul de Sade deschide pista naraţiunii, concentrată pe figuri şi acţiuni securistice: „Denunţurile, autorizate cu o zi înainte, începură dimineaţa devreme”. Tentativa de racolare a eroului-narator printre informatori eşuase încă din tinereţe, cum se vede din schiţa de portret al „colonelului”: „M-a poftit la un local, cerceta din priviri toată clientele din jur, era corpolent şi avea o figură banală, ţinea mâinile pe masă şi am observat că avea psoriazis. Era chiar diavolul şi eu nu trebuia să uit de puritatea mea în faţa viitorului, Diavolul după ce te duce în ispită te şi acuză că n-ai fost destul de tare, te părăseşte în faţa acuzatorilor. Am început un dialog al minciunilor: aşa cum inventa el argumente ca să mă ademenească, inventam şi eu motive să refuz”.

Glisarea naraţiunii spre configuraţia de tragedie antică se realizează nu doar prin relaţia de „incest neconsumat” dintre Adam şi Monika. Ci, mai cu seamă, prin descoperirea târzie (după moartea acestuia) că tatăl protagoniştilor fusese informator al Securităţii. Tatăl fără nume îl „turnase” tot timpul pe maestrul în sculptură Rainer, în braţele căruia o împinsese mai înainte pe fiica sa, studentă la Arte. Mai mult decât atât, sculptorul cu influenţă nefastă în viaţa Monikăi, în urma mărturisirii tatălui delator, decide să continue el însuşi şirul notelor informative, „angajându-se pe panta sinucigaşă a provocării destinului”: „Îşi aroga lucruri tot mai periculoase şi mai ales cu o miză tot mai apropiată în timp, venea spre actualitate, ceea ce în mod obişnuit ducea prompt la declanşarea de investigaţii, după cum prea bine ştia şi tata”. Toate aceste adevăruri crude sunt dezvăluite prin povestirile celor doi fraţi dintr-o „familie blestemată”, care se regăsesc pe malul Rinului, încercând să clarifice situaţia problematică a omului din Est.

Roman politic şi psihologic în fondul său problematic, *Omul de la fereastră* este şi unul al condiţiei dramatice a generaţiei scriitorului. Are cu totul dreptate Ion Mureşan în afirmaţia de pe manşeta copertei: „Şi lui Alexandru Vlad i-a reuşit într-adevăr să scrie o carte în care toate personajele, fără excepţie, sunt victime: ale Securităţii, ale mineriadelor, ale mizeriei umane. Ba chiar victime ale victimelor. *Omul de la fereastră* este romanul-oglindă al unei generaţii pierdute”. În definirea naratorului, aceasta a fost soarta istorică a congenerilor săi: „Ne consideram încă tineri, tineri fiindcă fusesem veşnic refuzaţi. Refuzaţi până în ’89 (toleraţi, dar nu este acesta un gen de refuz?), refuzaţi după aceea pentru că – nu-i aşa? – se crease deja drum pentru o generaţie mai tânără, mai nevinovată. Pentru că nu ne-am împlinit viaţa n-am avut cum deveni maturi. Nu mai eram nici atunci foarte tineri, dar viitorul ne era amânat, viitorul acela pe care odată venit l-am fi recunoscut fără îndoială, viitorul care urma să vină după comunism, după acel etern provizorat”. Portavocea auctorială, să-i spunem aşa, distinge în existenţa antinomică a generaţiei (şaptezecist-optzecistă) *două vieţi*: „Una rămasă în comunism, unde ne sunt amintirile, adolescenţa, iniţierile şi reflexele. Alta în democraţia improvizată care a urmat: în libertate şi sărăcie, instabilitate şi gălăgie, oportunităţi şi capcane care încă nu se înscriau în nici un sistem. Unii au încercat să le descrie, alţii s-au lăsat păgubaşi, câţiva au profitat de ele, cei mai mulţi n-au avut încotro şi au trebuit să le suporte”.

Într-un gen de preambul al romanului din primul episod, naratorul mărturiseşte, la modul ludic, că nu are ambiţii literare: „Nu de literatură îmi arde mie! Scriu doar tot felul de foi, cărora le zic *Anexe*, părţi de adevăr din care lipseşte viziunea întregului. Încerc să trec lucrurile pe hârtie tocmai pentru că nu am curajul să mă confesez cuiva”. Iar în avertismentul direct care precede motto-ul, cititorul e sfătuit de romancier să ignore anexele care fragmentează lectura şi să revină la „o eventuală a doua lectură”, citind romanul ca o *parodie de dosar*: „În cazul acesta anexele ţin locul filelor lipsă sau al capitolelor nescrise (din lipsa unu talent mai abundent)”. „Dosarul” are semnificaţie ambiguă, fiindcă poate fi deopotrivă dosar de cadre, dosar de urmărire sau dosar de fişe de lucru ale prozatorului. Dealtfel, în toate prozele valoroase ale lui Alexandru Vlad, naratorul cu funcţie auctorială apare nedespărţit de un *caiet* de note, corespunzând anexelor. Notaţiile în regim de urgenţă, schiţele de moravuri, portretele haşurate din Anexe completează substanţial materia romanescă. Stilul inconfundabil al romancierului se întemeiază pe observare lucidă a detaliilor care întreţin atmosfera universului epic, contribuind la realizarea viziunii integratoare. O mărturisire a eroului povestitor dinspre final ţine, în fapt, de crezul prozatorului: „Pentru ceea ce urma trebuia să fiu foarte atent la modul cum relatam, să gradez lucrurile şi să nu las imaginaţia, totuşi necesară, să mă depărteze de fapte, ci doar să le ilumineze”.

Cultivând literatura fragmentului într-o manieră evident diferită de a prozatorilor din Şcoala de la Târgovişte, Alexandru Vlad a scris, finalmente, un roman complex, în care combină faptele cotidianului banal cu evenimentele istorice. Proiectând o dramă familială pe ecran istoric, el reconstituie, în fond, istoria ultimelor decenii de interferenţă politică de la sfârşitului secolului XX, ca un cronicar cu dicţiune ideatică. Fineţea analitică a prozatorului de mare profunzime se asociază, de această dată, cu viziunea critic-realistă, susţinută de o ironie corosivă.

Bibliorafful cronicarului:

Dan Damaschin, *Ziua Fiului Omului, Antologie de autor (1975-2015)*, Ed. Eikon, 2016

Fratele Începător Marius, *Integrala Ianuş: POEZIA*, Ed. Garofina, 2016

Virgil Todeasă, *Mecanicul cerului*, Ed. Şcoala Ardeleană, 2015

Adrian Alui Gheorghe, *Laika*, roman, Ed. Cartea Românească, 2014

Doina Popa, *Ca frunza-n vânt*, roman, Ed. Junimea, 2016

Bogdan Teodorescu, *Libertate*, roman, Ed. Cartea Românească, 2016

Al. Cistelecan, *Zece femei*, Ed. Cartier, 2015

Constantin Cristian Bleotu, *Personajul sadoveanian. Tipologie şi evoluţie*, Ed. TipoMoldova, 2015

Liviu Ioan Stoiciu

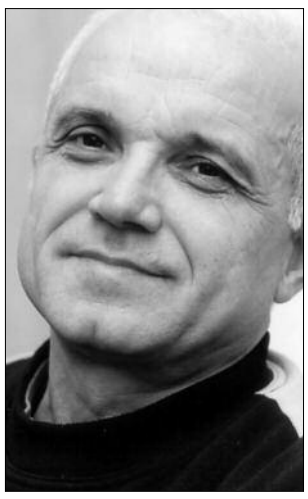

„Trăim într-o țară anormală…”

Am pierdut de la Revoluție încoace 20 de ani cu scrierea articolelor politice (publicate în *Cotidianul* lui Ioan Rațiu sau în reviste săptămânale ale vremii, *Contrapunct* — în vremea când mă aflam în fruntea ei, în 1990, *Luceafărul*, sub conducerea lui Laurențiu Ulici, *Phoenix* — condus de Horia Gârbea, *Acum* — condus de Stelian Tănase, *Contemporanul* — condus de N. Breban sau *Timpul*, condus de C.M. Spiridon și *Cuget*, foaie monarhistă condusă de Valentin Hossu-Longin, să mă refer numai la cele la care am colaborat în anii 90, majoritatea au dispărut; nici nu mai țin minte la câte alte foi am mai colaborat, las la o parte *Revista V*, fondată de mine în 15 ianuarie 1990, care apărea la două săptămâni, cât am condus-o). În mod miraculos, după ce Traian Băsescu a rămas în funcție, pus de Curtea Constituțională, împotriva unei majorități covârșitoare care l-a trimis la plimbare la referendum, m-am lecuit de scris articole politice, înțelegând încă o dată că totul nu e decât… zădărnicie. Am scris și zilnic texte politice, cât am ținut un blog ambițios (pe numele meu; era unic, în felul lui, scriind și postând în fiecare seară), până m-am scârbit, luând seama că unul ca Traian Băsescu, „alunecos”, de nedislocat (sau băgat la pușcărie), era prezent în toate: și în justiție, și în serviciile secrete, și în mafiile (inclusiv imobiliare; că e un adevărat jaf pe seama restituirilor „în natură”, cu tot felul de interpuși; se fură cu legea în mână), care-l îmbogățeau. Culmea, nu s-a mai schimbat nimic până azi, clasa politică fură din bani publici în prostie (deși toată lumea nu înțelege de unde se mai poate fura; păi dacă s-a desființat economia românească moștenită, e clar că banii s-au împărțit „cui trebuie”; iar economia postcomunistă, să poate să existe, trebuie să „cotizeze” la cei ce ne conduc, din clasa politică, nu se poate dezvolta altfel „democrația”). În acest 2016, suntem iar în an electoral, clasa politica e pe val, iar se votează pe liste de partid. Natural, nu mă voi duce să votez, că n-am cu cine („independenții” s-au dovedit a fi la fel de corupți de politică). Atâta pagubă că nu vin eu la urne, zic mersi că nu a fost și la noi votată legea votului obligatoriu (cum a fost votată în Bulgaria deunăzi; altă țară cu o clasă politică de doi bani, coruptă), să fiu pus să dau socoteală…

Mă uit cu mare tristețe, nu mai departe, la nefericitul primar abuziv pe nume Cristian Popescu Piedone — mare politruc descurcăreț, „imposibil” de pus la zid, cu adevărat (nici măcar cei 64 de morți de la Colectiv-ul din parohia lui nu au contat; un club Colectiv deschis prin corupție crasă, se subînțelege; e un demnitar nenorocit), trecut prin tot felul de partide, ajuns și ambasador, acum e înnebunit să rămână primar. Eu sunt una dintre victimele acestui primar de rea-credință, imoral, o nulitate care nu merită nici măcar o pomenire într-un articol. Am locuit în sectorul 4 și când era el primar, m-am plâns în scris: nici măcar n-am primit un răspuns. De câte ori am cerut să am o discuție cu el, dispărea, era imposibil de ajuns la biroul lui (mai degrabă intrai la președintele țării). Știți, am fost scos din minți de o cârciumă de lux de sub apartamentul meu (fost magazin, la parter, cu scară interioară de marochinărie; cel care a subînchiriat magazinul s-a îmbogățit pe nervii familiei mele), cu terasă sub ferestrele apartamentului la bloc, cârciumă patronată de o pereche abrutizată irlandezo-israeliană — căreia am reușit să-i fac dosar penal abia în al 17-lea an de teroare, găsind înțelegere la un procuror de sector *că mi se încălcă dreptul la viață pe propria proprietate* (aveam în cârciuma sub apartamentul nostru muzică dată la maximum non-stop și mirosul de la bucătărie era toxic; nu mai pun la socoteală fumul gros de tutun și scandalurile beților de afară și dinlăuntrul cârciumii; soția s-a îmbolnăvit de inimă, la mine s-a agravat ulcerația de duoden, fiul, care locuia cu noi, se mira că n-am intrat toți trei în spiralul de nebuni). La deschiderea procesului penal, șmecherii de la „Irish Pub de la Fântâni” au închis locația și… cârciuma a fost redeschisă (cu șantier infernal), cu complicitatea primarului Piedone, de către cel ce s-a îmbogățit de pe urma subînchirierii, un individ pe nume George Văduva (care a împânzit Bucureștii cu gogoșerii; el era și este probabil principalul finanțator al lui Piedone în alegeri). M-am declarat învins, în sfârșit, înțelegând că nu mă mai pot lupta cu mafia primăriei sectorului 4, personal cu primarul Piedone, poliția fiind complice. Am vândut apartamentul la începutul anului 2014, mafia a triumfat (gogoșarul și-a extins afacerea acolo unde am locuit, după ce a redeschis cârciuma Irish Pub, a cumpărat și magazinele vecine și le-a transformat în restaurant, cofetărie de lux sau hotel, cu binecuvântarea primarului Piedone, care-i stă la picioare; mărturisesc, nici nu mai întorc de curiozitate capul de câte ori trec prin preajma locului unde am locuit 24 de ani, o scară de bloc dată USR, pe când era Mircea Dinescu președinte, în numele Revoluției, asigurând locuințe scriitorilor sau șoferilor și femeilor de serviciu de la USR). Azi, când scriu aici, Piedone *„și-a depus candidatura cu 5.600 de semnături, dar nu ca independent, ci din partea Partidului Puterii Umaniste”, a declarat purtătorul de cuvânt al Biroului Electoral din sectorul 4… După ce Piedone și-a depus anul trecut „demisia de onoare” din funcția de primar al Sectorului 4 în urma unor proteste masive de stradă în care oamenii l-au acuzat că este și el responsabil de tragedia din clubul Colectiv. Cu toate acestea, la începutul lunii aprilie, Piedone anunța că intră în cursa pentru primărie ca independent, considerând că așa își va „repara onoarea ca om”*. Sic! *Candidatura sa a fost însă respinsă după ce a fost contestată de avocatul Gheorghe Piperea, constatându-se, astfel, că jumătate dintre semnăturile prezentate de acesta la biroul electoral nu respectă condițiile legale, fiind inclusiv date de minori care nu ar fi împlinit 18 ani până la vot… Asta nu l-a oprit* (scrie Ziare.com / Mediafax) *însă pe Piedone, care a anunțat pe Facebook că nu renunță și tot candidează. „Există doar două variante - să mă omoare sau să mă lase să mă supun judecății la vot”*. Ați citi bine, „să mă omoare”! Ăsta e discurs mafiot. E clar că baronul Piedone își va scoate „gealații” la bătaie, să intimideze și să corupă electoratul sectorului 4 să-l voteze cu orice preț. Un electorat și așa debusolat, care se tot bucură de un „parc al copiilor” amenajat infect de Piedone, îngrămădit (cu minime locuri de parcare și cu „poduri de trecere” periculoase), din bani europeni. Piedone a dat demult de gustul puterii absolute și e convins că, acoperit cu hârtii justificative, niciodată nu va fi prins cu… „mita la vedere” (deși acum are dosar penal deschis de corupție, aflat sub control judiciar). Personal, sunt convins că electoratul sectorului 4 îl va vota, din inerție tâmpă. Piedone nu mai poate trăi fără bani murdari, adunați cu găleata, „furați pe șest”. Personal, îi urez din toată inima să ajungă în pușcărie (împreună cu patronul cârciumii de sub apartamentul meu, care m-a chinuit 17 ani, G. Văduva, unul dintre cei ce-i umplu buzunarele). Bineînțeles, nu mi se va satisface dorința, învingător e unul ca el. Ce a declarat președintele Asociatiei #Colectiv aflând de noua candidatură a lui Piedone: *Mi se pare un act de cinism, de nesimțire. Trăim într-o țara în care justiția nu își face treaba, din moment ce avem candidați care ajung să aibă dosare, să fie arestați. Trăim într-o tara anormală…* În plus, titlu: *Candidatura lui Piedone, contestată din nou de Piperea: „Este o sfidare a justiției”!*

24 aprilie 2016. BV

Poemul de colecție

Lucian Vasiliu

ŞAPTE

Cu şapte degete la mâna dreaptă
m-am născut,
dar nu mai am decât
unul
prin care
vă descriu aceste fapte:

şapte femei am iubit
dar numai una era regină –
în amintirea ei nu dorm şapte zile,
timp în care
sufletul mi se închină

am scris şapte poeme fundamentale
dar tuturor le-am dat foc:
nu am salvat de la incendiu
decât
un cuvânt

şapte funii funii spânzură din ceruri –
trag şapte clopote
dar nu aud decât
unul

şapte vieţi am parcurs:
din toate s-a ales
praful
pe care cu grijă
îl scuturaţi de pe haine

Anton Jurebie

am încredere în resursele naţionale

tremur pentru resursele naţionale

fac scut în apărarea lor

am insomnii pentru ele.

să stea neclintite la locul lor.

cu ce ne-am mândri dacă n-ar exista?

nu le tulburaţi somnul!

roşia montană şi pungeşti,

mă auziţi?

sunt la post.

un hectar de poezie

stau la ţară şi cultiv
un hectar de poezie.
din el mă hrănesc, mai şi vând
câte ceva din rodul lui.
într-o zi va rămâne paragină,
cine să cumpere un hectar de poezie,
să bage bani în el, ca să aibă profit.
ue n-ar da un eurocent.
iar guvernul nostru nici nu vrea să audă
deşi îl însămânţez cuvânt cu cuvânt.
ministrul *culturii* agricole are
alte treburi. îmi răspunde cu întrebări
că: n-am ce face? ce m-a găsit
să cultiv poezie în locuri izolate?
cine să aibă nevoie în ziua de azi
de un hectar de poezie chiar şi cultivat.

sarea casei

ţi-am spus eu
nu împrăştia sarea prin casă.
nu toate lucrurile au nevoie de ea, nu toate.
sarea casei, lacrimile, trebuie
să le păstrezi.
te priveam cu sufletul, mă priveai
cu sufletul, pe ascuns. doar pe ascuns.
lacrimile, sarea casei
vor marca acest du-te vino.
pentru noi, lumea mică
este lumea fără margini.

bocet

picta tablouri pe care le intitula
românia căzând de pe cal.

picta un călăreţ fără cap
intitula tabloul *poporul român.*

desena un cal în trei picioare
şi-l intitula *ţara mea.*

porumbelul intra în biserică
şi ieşea şarpe.
nu era vis.

maşini de scris în flăcări

mă visam în 2020,
toate supermarketurile din oraş
deveniseră circuri ale foamei
ca la începuturi.

abia faptul că
sub mall-ul din urbe s-a descoperit
o groapă cu cranii mai veche decât ramses al II lea.
a început să ridice semne de întrebare
după ce, iniţial,
s-a crezut că e o glumă de hallowen.
străzile din creierul meu
şi străzile din inima mea sunt tot mai pustii.
nopţile mi le petrec
lângă maşini de scris cuprinse de flăcări.

farmacia de poezie

ne-am gândit să nu-i mai spunem *toamnă*
dar apele erau prea limpezi
aerul pur
şi lumina se scurgea din faguri.

poeţii s-au retras la bistriţa
au gura uscată scuipă cenuşe
tot cu sâmburii cuvintelor se hrănesc
dar speranţa picură dintr-o glandă otrăvită..

visul lor,
să vândă poezie cu gramul
la supermarket
în farmacii la colţ de stradă.

dacă nu – nu.
dar de la anul, gata!
vor lăsa singurătatea şi melancolia deoparte
şi, hotărât, se vor apuca de viaţă!

avertisment

dacă poezia e, aşa cum se spune,
o *artă a nimicului*,
atunci şi consumatorul
trebuie avertizat.

am auzit propria-mi voce
la telefon.
îmi spune cineva
ce se întâmplă?

aveam doar visuri despre america,
bilete de avion am primit
numai pentru africa. şi aşa a rămas.
dacă întrebi, primeşti o palmă de lignit peste obraz.

iarba îmi cuprinde glezna, ce zici?
e un avertisment. e ca atunci când
cerul se şterge de ochii tăi.

poem pentru prieteni

am câţiva prieteni, ne perfecţionăm să
devenim prieteni foarte buni.
avem un llimbaj interior comun,
n-avem nimic în comun cu restul lumii,
cu limbajul comunitar.

oficial, poezia nu mai există.
e un produs cultural *derivat*.
oficial,
nici dumnezeu nu mai există.
dacă s-ar fi interzis poezia
înainte de a mă naşte,
tot poet m-aş fi făcut.
sau aş fi inventat ceva în schimb,
produse culturale *derivate*, cum spun ceilalţi.

în trafic

eu sunt în gară,
vis-a-vis de ghişeul *bagaje pierdute*
s-a deschis o cameră pentru copii pierduţi.
e mereu plină, au psiho educator.

trebuie să înţelegi, trenurile au întârzâieri,
deraieri, accidente, atentate.
infrastructura, grevele.
hoţii de şină & cupru.

spui că eşti prinsă în trafic, undeva.
trebuie să ai nervii tari şi claxonul strident,
muniţie verbală adrenalină benzină
fuck-you. chestii bărbăteşti.

pantofii

vasile şi-a scos pantofii la plimbare.
dar pantofilor li s-a făcut somn.
căscau, când stângul când dreptul.
vasile se împiedica.

l-a prins căscatul şi pe el.
visa că şi-a luat propriul cap în braţe.
sau că se poticneşte
cu pantofii de el.

vasile, vasile,
nu ţi-am spus eu să fii atent ?
tu îţi pui mintea cu pantofii ăia negrii,
care scârţâie ca un dric neuns!

resursele naţionale

am încredere în resursele naţionale
tremur pentru resursele naţionale
fac scut în apărarea lor
am insomnii pentru ele.
să stea neclintite la locul lor.
cu ce ne-am mândri dacă n-ar exista?
nu le tulburaţi somnul!
roşia montană şi *pungeşti*,
mă auziţi?
sunt la post.
sunt nimeni şi nimic
fără resursele naţionale!
lăsaţi-le să doarmă, dormim cu toţii.
resursele naţionale sunt şi
manuscrisele mele care fac parte
din manuscrisele literaturii române
aflată în adormire.

Ion C. ŞTEFAN

poesis

DREPTUL DE-A EXISTA

Credeam că toate vin de la sine!
Cum se întorc, primăvara, păsările migratoare
Din ţările calde, cum răsare soarele –
Aşteptând să şi apună, cum înfloresc pomii
Şi apoi dau rod. Şi viaţa, de la sine,
Credeam că lin călătoreşte printre constelaţii
Cu gândurile mele înflorite – de viitor poet.
Dar, deodată, iată: primul fir de păr alb
Pe la tâmplă, strălucind
Sub un zâmbet melancolic; primele riduri,
Parcurgând timpul viitor;
Prima suferinţă, care a început
Să mă ameninţe necruţătoare...
Şi apoi – câte alte dureri şi necazuri –
Nu vă mai spun! Fiindcă amărăciunile
Nu mi se par a fi poezia adevărată
A vieţii risipite pân-acum!
Abia atunci am înţeles că dreptul
De-a exista este supremul dar
Pe care Dumnezeu l-a făcut tuturor fiinţelor...
– Iartă-mi, Stăpâne, nepăsarea de până acum
Şi dă-mi voie să beneficiez de acest drept,
În faţa Judecăţii Tale drepte!
Vreau încă să exist, e hotărârea mea
De-a nu recunoaşte bătrâneţea şi bolile!
Acceptă-mi prezumţia de nevinovăţie
În numele acestui drept sublim de-a exista!

CASCADELE SUFLETULUI

Cascadele sufletului, într-un foşnet al revenirii,
După o îndelungată încordare între stâncile tăcerii...
Şi, deodată, albastrul acela ca de oglindă solară
Porni năvala deslănţuită a cuvintelor.
Iar acestea m-au smuls pe neaşteptate
Din muţenia suferinţei, pe care am învins-o
Iar cascadele eliberate ale sufletului
Zburară luminoase spre o nouă spunere.
Slavă vouă, cuvinte reîntinerite,
Soli de împlinire ai gândurilor mele!
Vlaga, ce demult o sorbisem din pământul străbun,
A înflorit din nou în această primăvară a speranţei!
Aştept roade proaspete, din lăstarii
Care au încolţit viguroşi pe trunchiul bătrânului copac!
Simt că o nouă tinereţe s-a deslănţuit pe neaşteptate,
Deşi mă voi bucura de ea pentru ultima dată!

CÂNTECELE INIMII

Lumina nocturnă înmiresmează privirea
Cu imagini fantastice, nemaiîntâmplate,
O altă lume se înfiripă
Sub aripile întunericului protector.
O ţară a armoniilor dintre culori şi sunete,
Într-un ţinut unde oamenii nu mai îmbătrânesc;
Pentru prima dată descopăr o lume
Mai frumoasă ca-n basme –
Sub această lumină nocturnă –
În care mă refugiez pentru a mă salva
Măcar pentru un timp al speranţelor.

Eugen Bunaru

Aşteptare

Alarma din parcare trezea toţi morţii din cartier.
Am rămas ore în şir pe balcon să ascult greierii
să aştept ora nelămurită când încet-încet
– aproape că auzi – se luminează de ziuă.
Aveam un şiş în mână cu care plănuisem
să spintec tot întunericul ce (încă) tremura
ca o mireasă în aşternutul nunţii sale.
Când m-am întors în cameră mă aşteptau
la o masă îmbelşugată cu lumânări
şi pahare înalte toţi morţii familiei.
I-am învăluit îndelung cu privirea
ca să le desluşesc gândurile ca să le ghicesc
chipurile. Când au plecat am văzut pur şi simplu
aerul dimineţii intrându-mi în piept ca un cuţit alb
şi prelung azvârlit de aproape. Şi chipurile lor
încă dansau chicoteau jur împrejur în lumină
inexistente şi calde.

Album

Aerul era neclintit şi limpede ca orice lucru făţarnic
din oraşul acesta, ba chiar părea un imens vapor plutind
– încremenit – în derivă. Şi amurgul de iarnă strălucea impecabil,
aproape curveşte, cocoţat, deja, ca un cocostârc în flăcări,
deasupra atâtor acoperişuri mohorâte. Dincolo de ferestre,
o mână bătrână gâtuia lent amintiri fumegoase ce sucombau
cu infime zvâcniri de demnitate. Seara ezita, parcă, uzând
de strategii perverse, să-şi lepede, peste obiectele casei,
îmbrăcămintea ceţoasă. Tu hohoteai, veselă-veselă, acolo,
în poiana din munţi şi încă – se-aude limpede peste văi –
mai hohoteşti, noapte şi zi, noapte şi zi – abia te zăreşti,
ascunzându-ţi goliciunea sub cascada superbă de păr,
aplecată uşor, printre margarete infime, deasupra unui fir
de pârâu, ca o căprioară, din poezia lui Labiş, ucisă
de foame şi sete.

***

Te afunzi în somnul unei cărţi de altădată
când un copil aleargă adânc într-o pădure
se pierde sub obiceiul vechi de-a tremura
al unei frunze şi totul se petrece în surdină
în detalii îmbrăcate în pâslă ori în gravura
unei întâmplări uitate când doar aştepţi
ca să asculţi pe mai departe povestea
ce şi-a durat o casă mică aici la marginea pădurii
Tiptil acolo vin vulpile roşcate şi lupii suri
urechile-şi ciulesc şi urşi mormăitori se-apropie
prudent la orele înserării de micile ferestre luminate
şi ca-ntr-o horă a tăcerii căsuţa o-nconjoară
ca să-şi desfete ochii şi auzul să-şi desfete
în timp ce Albă ca Zăpada la masa îmbelşugată
în mijlocul odăii le cântă şi le susură piticilor
– cei şapte – eterna şi buclucaşa ei poveste.
(poem din ciclul *Albăca zăpada* al unui viitor volum)

***

Să (-ţi) râzi, asimetric, în barbă, să(-ţi) râzi de toată
tărăşenia, să-ţi dai pumni în piept, în scăfârlie
Să te izbeşti jur împrejur de un ecran omniscient,
să te vezi ca pe un scai, ca pe o gânganie mizerabilă
Să-ţi tragi un şut, un bobârnac, să te vezi cum zbori
pe uşă sau pe fereastră ca un fulg insignifiant
(dintr-o plapumă spartă). Să-ţi priveşti dispariţia
în eter, în neantul cosmic, însorit, la maximum,
ca pentru o zi magnifică, în care să te trezeşti
pe un ţărm, aiurea, undeva, la capătul lumii ăsteia,
unde ţi s-a arătat cândva, ascuns în barba lui albă,
prelungă, însuşi Dumnezeu. Să aştepţi ca un Robinson
Crusoe (dintr-o copilărie neterminată), să aştepţi
peştele-banană, gata să înşfaci coada-i zburlită mirific,
să te laşi dus spre orizonturi confuze, încleştat de liniştea
translucidă a apei.

Bucuria înserării

în amintirea poetului Ioan Crăciun

Când traversam câmpia, ce tremura în ea însăşi, (efect optic,
bizar), în după-amiaza de vară şi, în sfârşit, când o tăiam,
aproape zburând, laolaltă cu stolul de gâşte, prin cimitirul interbelic
şi-apoi o zbugheam, pe stradéle întortocheate, cu gândul să câştig
minute preţioase şi s-ajung cât mai rapid la prietenul meu, poetul,
ştiam dinainte că-l voi trezi din somn, bătând uşor în fereastră,
căci i-auzeam limpede sforăitul încurajator, încă în timp ce sprintam
peste calea ferată din spatele Pavilioanelor. Şi-apoi, dintr-odată –
străduţa umilă şi lumina care mă izbea în vârtejuri arhaice
din toate direcţiile şi găinile ciugulind veşnice pe sub garduri
şi mârâitul prietenos al dulăului scuturând într-o veselie nebună
lanţul şi mormăitul prietenului care se iţea dojenitor dintre cearşafuri
şi, în fine, vocea mamei poetului – *haide, puiule dragă, înăuntru* –
şi încă altele destule şi fără vreo importanţă clară mă făceau, în timp
ce tocmai treceam pragul, să simt o nelămurită nelinişte şi toată bucuria
înserării laolaltă cu nerăbdarea agapei ce aştepta să înceapă.

Dimineţi retro

Intram puţin noctambul puţin misterios ca un lord
în palatul Lloyd în costumul meu întors pe dos
din stofă englezească. Comandam un Murfatlar
Pinoit Noir şi aprindeam o ţigară lungă, Dunhill
veritabil, nu glumă, să-mi ajungă. Flirtam, în oglinzi
paralele, cu domnişoare tânjitoare, cu vampe focoase,
de meserie, ce-şi lăsau la vedere mamèlele albe, puioase
şi aruncau priviri pidosnice de-şi momeau clienţii
în cămăruţe dosnice, puţind aţâţător a parfumuri
mizerabile şi a grele sudori de subsori. Chelnerii,
şi ei, la patru ace, roiau încolo-încoace, se aplecau,
peste masă, numai politeţuri şi zâmbete unsuroase, gata
să-ţi preieie comanda grasă la cea mai infimă mişcare
a buzelor. Spre miezul nopţii – tangouri şi valsuri
vieneze. Vioara şi acordeonul şi cântăreaţa, puţin beată,
puţin languroasă, cu braţe şi ţâţe creole pleznind în corset,
storceau vechi lamentouri cu iz amoros. Pe ring, patinau
perechi-perechi, lunecau în vârtejuri ameţitoare. În fine, când
ieşeam, bine grizat, în aerul fraged de-afară şi-mi auzeam paşii,
ca într-un vis îngheţat, traversând piaţa istorică a oraşului,
ceasul din turnul Catedralei, ce tocmai se isca din laptele ceţii,
bătea, neverosimil de limpede, prima oră a dimineţii
şi auzeam cum ciupesc melodios pavajul două-trei frunze veştede
şi porumbei nenumăraţi coborau din cer şi-mi gângureau protector
pe umeri şi-mi ciuguleau gânduri-gânduri din creştete.

Flash

Sunt bine mersi (înfipţi în cazematele lor)
sunt vipuri politice vedete culturale
marţafoi (cu gulere albe) pe la multinaţionale
au câte-o casă două-trei de vacanţă
în zone ecologice în toiul pădurilor virgine
(rarisim tulburate de aripa vreunei păsări de import
de saltul vreunei veveriţe ori căprioare exotice)
acolo mai trag discret câte-un *chef de chef*
ei între ei la sfârşit de săptămână
Sunt un fel de boşi ai cetăţii au mereu un cuvânt greu
de spus în trebile ţării privesc de sus la tot felul de nătăfleţi
care nu s-au ales cu nimic de pe urma *revoluţiei*
Sunt bine mersi în palatele lor cu grădină japoneză
cu apă limpede-limpede în piscina în care-şi bagă
din când în când picioarele şi-şi bălăngăne burţile albe
ca-ntr-o oglindă sinistră la sfârşit de săptămână.

***

Atunci am ridicat cu luare aminte paharu'
de pe măsuţa ce tremura şi cu fruntea îmbrăcată
în sudoare am sorbit meticulos din vinu' roşu
în care se pitise asfinţitul de soare. Ştiam că totul
nu era decât o fantezie ieftină, o farsă crasă a unui
biet păpuşar ce s-a topit brusc printre perdele.
Poate a zbughit-o – şi basta! - pe uşa din dos, cum
se obişnuieşte în situaţii dubioase ca asta. Am sorbit
mai departe din vinul ce tremura înţelept în pahar.
În cele din urmă, am auzit, prin geam, foarte clar,
paşi grăbiţi violând tăcerea tam-nisam.
O bună vreme, mi-au rămas pe retină siluete bizare
fâlfâind parcă din aripi în lumina de neon ce fredona
monoton deasupra limuzinelor adormite-n parcare.

Te afunzi în somnul unei cărţi de altădată

când un copil aleargă adânc într-o pădure

se pierde sub obiceiul vechi de-a tremura

al unei frunze şi totul se petrece în surdină

în detalii îmbrăcate în pâslă ori în gravura

unei întâmplări uitate când doar aştepţi

ca să asculţi pe mai departe povestea

ce şi-a durat o casă mică aici la marginea pădurii

Constantin Urucu

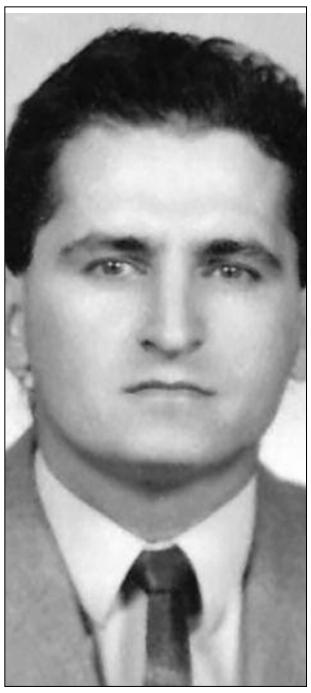

Nopți fierbinți în Bavaria

Recunosc: niciodată nu am ştiut să fac daruri. Sau, mai bine zis, nu se potriveau niciodată cu dorinţele celui căruia îi erau făcute.

Într-un mod inexplicabil, ce cumpăram fusese de curând primit, uneori chiar în mai multe exemplare, disperându-mă. Sau nu observam că respectivul cadou are o defecţiune pe care gazda mi-o arăta, cu un zâmbet afectuos, din prima clipă.

Ori florăreasa îmi dădea flori în număr cu soţ sau, şi mai grav, ofilite, frânte, dar frumos împachetate, realitate de care îmi dădeam seama numai când nefericita voia să le pună în vază.

Ce mă durea cel mai mult era că nimeni nu îmi spunea aceste grave greşeli de comportament, de educaţie, pe care, la drept vorbind, n-am revendicat-o niciodată. Nici nu ar fi fost posibil, de altfel. Familia mea n-a avut, deasemenea, de unde să înveţe aceste lucruri aşa de importante într-o vreme ca a noastră şi, în special, în cercuri "spălate" în care, de la o vreme, mă tot învârt.

Tata, orfan de la un an, a reuşit să facă o şcoală profesională de mecanici. Nu ştia altceva decât de fiarele lui, mirosea a ulei şi benzină tot timpul, se credea un "şmecheraş de oraş", dar n-a reuşit până la pensie să citească o carte. De când îl ştiu, construia la o casă, dar nu ştiu de ce mereu îi ieşea pe dos, motiv pentru care nu pierdea ocazia să-şi verse focul pe mama, snopind-o în bătăi.

Biata de ea. Adevăratul ei tată, ungur sau neamţ, nici ea nu ştia şi nici maică-sa nu voia să vorbească despre asta, a fugit după război de unde a venit, astfel încât mama a trebuit să îndure supliciile unui tată vitreg, alcoolic, apoi brutalităţile unui bărbat, ce tainic l-a iubit, dar de la care n-a primit niciodată o mângâiere. N-avea timp să respire, făcea totul la comandă, chiar şi copii.

De toate relele din casă ea era vinovată. Nu-şi găsea el hainele aruncate-n dezordine – ea strica. Întârziau copiii de la vreo treabă de el ordonată, vina cădea în seama ei. Se enerva singur, înjura şi jignea cumplit, iar ea nu scotea nici măcar un sunet. Ştia că dacă-i răspunde, se enervează. Rezultatul era, oricum, acelaşi. O apuca de păr şi o târa prin casă. Mai apoi, începea să o lovească peste burtă, peste gură, şi ea îl ruga: "Nu mai da, omule, că nu mai fac". Nu ştiu ce trebuia ea să "nu mai facă", dar spunea asta pentru a-l potoli, spre a-i face milă. Ţi-ai găsit! El îşi mușca mai departe buza de jos, colţul stâng mai ales, şi nu se potolea până n-o lăsa leşinată. În tot timpul, noi trebuia să ne prefacem că dormim, suspinam în noi, ne înghiţeam lacrimile şi ne gândeam că odată şi odată ne vom face noi mari şi o s-o răzbunăm.

El se apropia de noi şi ne spunea că aşa trebuie să te porţi cu femeile, că altfel ţi se suie în cap; ne vorbea, ca să ne îndulcească, de darurile de Crăciun, şi aştepta ca noi să-l aprobăm. Ba chiar cei mici uitau nespus de de rapid; ei puteau să facă asta, mie nu-mi reuşea niciodată şi el, nesuportându-mi privirile acuzatoare, se năpustea şi asupra mea, fără milă.

În fine, nu despre asta vroiam să povestesc, ci despre faptul că o prea mare educaţie de la părinţi nu era de aşteptat.

Spre norocul sau nenorocul meu, am reuşit să fac studii universitare şi, din câte îmi dau seama, sunt destul de apreciat. Ca specialist, însă. Mă tem, mai degrabă, că sunt, din păcate, mai mult acceptat pentru munca mea câinească, neîntreruptă. Colegii, dar mai ales colegele, se uită la mine într-un mod foarte ciudat, ca şi când ar vrea să spună "facultatea asta nu te-a schimbat comportamental, în niciun fel. Ai rămas copil de mahala, încăpăţânat şi atât."

Ba mai mult, una m-a întrebat într-o zi dacă am spus vreodată "te iubesc".

Cred că m-am înverzit tot, am bâjbâit ceva care m-a făcut să mă ruşinez şi mai tare, am încercat o explicaţie penibilă care s-a încheiat prin rugămintea de a nu întrerupe "producţia" pentru lucruri minore. Doamne, Dumnezeule, lucruri minore!

Mi-e groază să spun că numai "te iubesc" n-am spus niciodată nimănui, ci că n-am îndrăznit să ţin pe cineva de mână. De multe ori, privindu-mi mâinile, mi-am dat seama cât sunt de urâte, butucănoase, cu degete scurte, ce nu pot exprima în niciun caz delicateţe, bune maniere.

Singura femeie cu care m-am culcat, şi căreia evident i-am plătit pentru asta, a fost o asistentă medicală, pe care nici nu ştiu dacă eu am agăţat-o sau, mai degrabă, cineva mi-a pasat-o spunându-mi că de la ea am multe de învăţat. Bineînţeles că m-am făcut de râs şi atunci. Nu ştiam că trebuie s-o mângâi, s-o sărut, să-i arăt, nu-i aşa, afecţiune, dragoste.

La sfârşit, mi-a spus că nu mai vrea să audă de mine, ce, mă cred în câmpul muncii, la strung, ce e asta, o fac ca la comandă, ca pe o piesă etc.

Ce mai încolo şi încoace, în puţinul timp ce îl am liber, am început să-mi fac griji din ce în ce mai mari. Cred că m-am adâncit prea mult în specialitate şi am uitat complet că mai există filme, teatre, cărţi care, cine ştie, m-ar fi modelat, cizelat, civilizat.

De când am fost trimis la cursurile de perfecţionare în străinătate, n-am avut vreme să privesc frumuseţea ţării acesteia înalt industrializate.

Am avut timp să constat, însă ,că este mult mai rece ca acasă şi că este diferenţă mare între ce am învăţat eu în cărţi şi dialectul vorbit de băştinaşi. Aproape două limbi, extreme de diferite.

Rămân ore întregi în sala de lectură, spre hazul şi deliciul colegilor, muncesc precum un disperat, mă înfrupt din cârnaţii lor de sute de feluri şi beau bere.

Mi-am făcut câteva cunoştinţe care, curioase să afle cum este la noi (încet-încet mă conving că ăştia cred despre noi că suntem sălbatici, că la noi nu există coşuri de gunoi, că n-apuci să ajungi bine în ţară că te devastează localnicii, că pe tot timpul vizitei sunt înşirate milioane de copii care cerşesc) m-au invitat în nenumărate rânduri, probabil şi puţin amuzaţi că eu vorbesc limba literară, şi zâmbesc – ehei, nimeni pe lumea asta nu ştie să zâmbească precum dânşii - când eu explic că gândesc matematic în limba lor: după "nach" construim cu dativul, după "gegen", cu acuzativul etc.

*

Astăzi merg în vizită la un coleg de birou, un mare specialist în domeniu, care are o casă frumoasă cu grădină mare, saună, o mica sală de sport, fântână ţâşnitoare în curte.

Mi-a povestit că locuinţa are un salon uriaş, care dă direct, fără uşă, în "Esszimmer", unde se serveşte masa adică. Dacă vreau, pot înnopta la el, are camera la subsol, şi-a cerut scuze că nu este chiar lux, dar pentru o noapte, merge.

Accept cu placere invitaţia şi el îmi spune că la trei se serveşte cafeaua. Şi aici, în Germania, când se spune că la trei se toarnă în cesti, cu siguranţă că la trei se toarnă în cești; da-da cu o precizie care tinde să atingă perfecţiunea. Şi eu, naivul, credeam că numai Dumnezeu este perfect!

În orice caz, voi încerca să fiu cât mai detaşat să nu mai arăt stânjenire, să nu mă mai simt tot timpul sub urmărire, să nu mai cred că fiecare gest îmi este interpretat şi că, probabil, cu aceeaşi perfecţiune, absolut tot se va şti în curând: ce-a mâncat/ ce-a băut/ ce-a spus, dar asta cu alte ocazii, café-visite, în piaţă, la telefon.

Trebuie să mă îmbrac cât mai frumos, cât mai adecvat. Îmi pun costumul meu gri pe care acasă îl foloseam la ocazii deosebite, la protocol, când primeam vizita unui şef.

Ştiu deja că are un băieţel de patru ani şi mă străduiesc să nu mai gafez. Merg în vizită, ceva trebuie să cumpăr. Na, also, ar zice un prieten de-al meu din Nürnberg, originar de la noi. Copiii sunt gingaşi ca nişte flori, citesc într-o revistă frumos colorată. Spre norocul lor, nu-şi dau seama de greutăţi, de dictatori, de teroriști, nu ştiu de lumea a treia, de războaie şi alte întâmplări destul de grave prin care biata noastră planetă trece.

*

Îl întreb pe prietenul meu Măria Sa Mătură̆torul Străzii(M.S.M.S.), singurul la care pot apela pentru un sfat cinstit, fără menajamente, ce-i pot face eu cadou unui băiat gingaş.

Mă priveşte ca şi când ar dori să-mi transmită o îndoială, o nedumerire.

"Băiat fiind, chiar şi aşa gingaş, nu este indicat să-i cumperi flori. De asemenea, părinţii nu se vor bucura dacă aduci dulciuri – pentru că ei ţin mult la dinţii copiilor, atât de necesari în viaţă – şi sunt şi nesănătoase."

Îl privesc încurcat, ştiind că totdeauna îmi vorbeşte cu tâlc.

Plec cu hotărârea de a apela la un specialist din magazin în magazin. Aici, slavă Domnului, sunt magazine destule. Trebuie să sparg gheaţa, să-mi spăl ochii, cum ar spune colegul meu de bancă din liceu, să mă scald în lume, cum ar scrie sau ar gândi un poet sau un gânditor.

*

Lumea invitată la cafea este, cum îmi spune frumoasa gazdă mai târziu, "spitze".

La intrare, înainte de a suna, despachetez florile şi verific încă o dată. Întregi, proaspete, fără soţ. Răsuflu uşurat. Îmi aranjez cravata şi apăs pe sonerie: scurt, o singură dată (pentru că, vă rog să nu râdeţi, se pot enerva pentru orice gest de prisos. De ce adică, să suni de câteva ori sau prelung, asta ar putea enerva gazda şi proasta dispoziţie cauzată de tine s-ar putea transmite şi celorlalţi şi, uite-aşa, întreaga seară ar putea fi distrusă din cauza unei prostii uşor de evitat printr-un gest care poate părea minor, dar nu este deloc).

Constat cu stupefacţie că sunt singurul îmbrăcat în costum şi, ca la comandă, toţi îşi întorc brusc ochii spre mine, ca şi când li s-ar fi prezentat un specimen de pe altă planetă, despre care, se pare, fiecare ştie o mulţime de lucruri. Toţi mă invită să iau loc, dar din câte observ numai un singur scaun e liber.

Femei frumoase, sau înfrumuseţate de rochiile exagerat de moderne, dezbat cu aprindere ultima modă, arată unde încep şi se termină decolteele azi, unde este crăpată fusta la spate, ce fel de ciorapi se poartă (şi îşi preling mâinile de la gleznă până aproape sus, întinzând o asemenea mostră).

Într-un alt cerculeţ, alte frumoase sau înfrumuseţate – ba nu, să fim serioşi, sunt câteva frumoase, de ce să nu recunoaştem. Sunt frumoase ca nişte statui, majestuoase şi reci – vorbesc despre bucătărie – acum suntem la delicatesele greceşti, gyros cu tzatziki, zice-se acum la modă. Din acest moment, deşi era extreme de interesant, nu mai înţeleg despre ce se vorbeşte.

(continuare în p. 13)

...voi încerca să fiu cât mai detaşat să nu mai arăt stânjenire, să nu mă mai simt tot timpul sub urmărire, să nu mai cred că fiecare gest îmi este interpretat şi că, probabil, cu aceeaşi perfecţiune, absolut tot se va şti în curând: ce-a mâncat/ ce-a băut/ ce-a spus, dar asta cu alte ocazii, café-visite, în piaţă, la telefon.